

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/ 442 /2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

8/2018. (I. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. október 27-én előterjesztett **panaszát** a 2018. január 25-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – * – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2017. október 27-én elektronikus úton terjesztett elő panaszt a 2017. október 27-én vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) A panaszos 2017. október 27-én a * téri metró felüljáró mellett állt, és péksüteményt evett. A téren lévő két rendőr ekkor a panaszoshoz sétált, és kérték, hogy igazolja magát. Megkérdezték a panaszostól, hogy van-e nála szűrő, vagy vágó eszköz. A panaszos felelt, hogy nincs nála. Megkérdezték a panaszostól, hogy van-e nála személyi igazolvány, közben a panaszos azt át is adta nekik.

A panaszos megkérdezte a rendőröktől, hogy mi az igazoltatás oka, erre azt felelték, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve. Közben több dologról beszélgetett a panaszos a rendőrökkel. A panaszos ismét megkérdezte az igazoltatás célját. Erre azt felelték a rendőrök, hogy már hosszú ideje figyelik a panaszost, és gyanús volt nekik, hogy állva eszik, és nem rohan sehova. Az egyik rendőr azt is elmondta, hogy azért igazoltatják, mert a panaszos bőre sötétebb az átlagnál, ezért azt hitték, hogy a panaszos migráns, aki átszökött a kerítésen, vagy bejött egy kamion alján. Ezt a választ a panaszos sérelmezte.

A rendőrök látták a panaszos személyi igazolványát, és a panaszos a tudukra adta, hogy roma származású, mire a rendőrök azt mondták, hogy a „cigányokat azért igazoltatják, mert egyszer ezt a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

felülről jövő utasítást kapták” és ők csak ezt hajtják végre. A férfi rendőr azt is elmondta, hogy a börtönök többsége cigányokkal van tele, véleménye szerint a „cigányok” nem tudják tiszteletben tartani a magántulajdont, azaz lopnak. Továbbá azt is mondta, hogy a romák analfabéták, és három X-et sem tudnak írni a hivatalos papírokra, aláírásként. Ezzel ellentétben a magyar lakosság körében nincsen ennyi analfabéta. A panaszos elmondta, hogy őt bántják, és sértik ezek a megalázó és diszkriminatív intézkedések. A férfi rendőr erre azt mondta, hogy ez nem rájuk tartozik, ez a panaszos problémája. A rendőrség elmondásuk szerint nem vállal felelősséget azért, hogy kit hogyan érint, bánt, sért, vagy traumatizál egy igazoltatás, vagy ellenőrzés.

A panaszos megkérdezte, hogy a többi járőrelőt miért nem ellenőrzik fokozottan, amire azt a választ adták, hogy egyszerre csak egy személlyel szemben tudnak intézkedni. Ehhez képest, mikor végeztek a panaszos ellenőrzésével, elsétáltak. A panaszos közben kért tőlük egy tollat, hogy felírhasa a neveiket és jelvéyszámukat. A kérést a rendőrök megtagadták. Azt mondták, hogy nyugodtan kérjen tollat valakitől, mire a panaszos azt kérte, hogy menjenek el a közeli nemzeti dohánybolthoz. Azt mondták a rendőrök, hogy ők végeztek az intézkedéssel, és nem mennek a panaszossal. A rendőrök nem engedték meg, hogy a panaszos lefényképezze a jelvéyszámukat.

A panaszos fontos információnak tartja, hogy ezek után a rendőrök „elsunnyogtak”, elsétáltak, és senkit nem igazoltattak.

2) A panaszos a Testület formanyomtatványán 2017. október 30-án ismételt elküldte a panaszát, melyben megismételte az előzőekben előadott sérelmeit. Annyi kiegészítő információ szerepel az új beadványban, hogy a rendőrök közül a rendőrnővel semmilyen problémája nem volt, ő végig rendesen viselkedett, semmit nem szólt.

3) A panaszos 2017. november 14-én előterjesztett panasz-kiegészítésben előadta, hogy az intézkedő rendőröknek szóban jelezte, hogy panasszal kíván élni, és formanyomtatványt kért tőlük, amit nem kapott. A férfi rendőr közölte vele, hogy majd ki fog tölteni egy erről szóló papírt a kapitányságon, azonban a panaszos nem kapott erről semmiféle papírt.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) Sz. G. r. törzsőrmester 2017. december 2-án készült jelentésében válaszolta meg a Testület által feltett kérdéseket.

A rendőr 2017. október 27-én 17 óra 15 perc körüli időben vonta intézkedés alá a panaszost. A metrókijáratnál álló, a rendőr által ismeretlen férfi a rendőri jelenlétet látva gyanúsán kezdett el viselkedni. A panaszos többször a rendőrök irányába pillantott, majd látványosan más irányba, majd ismét a rendőrök irányába nézett, azt figyelve, hogy a rendőrök figyelik-e őt.

A rendőr a panaszoshoz lépve az intézkedést a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5.§ (1) bekezdése, valamint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 20.§ (2) bekezdése alapján kezdte meg.

A panaszos magát személyi igazolvánnyal igazolta, valamint a személyi igazolvány átadása során jelezte, hogy panasszal kíván élni a rendőri intézkedéssel szemben. Mindezt úgy, hogy ekkor még csak az igazolványát adta át. A panaszos elmondása szerint az intézkedés diszkriminatív, kizárólag a roma lakosság zaklatására irányul.

A panaszossal közölte a rendőr, hogy az intézkedést a 29000/38107-23/2015-2017. ált. számon 2018. január 31-ig az Országos Rendőrfőkapitány által elrendelt fokozott ellenőrzés alapján kezdte meg, melynek célja többek között a jogosulatlanul az ország területén tartózkodó személyek kiszűrése is.

A panaszos közölte a rendőrrel, hogy ez alapján nem kezdeményezhet vele szemben intézkedést, mivel a fokozott ellenőrzés 2017. szeptember 30-án lejárt, és ezt azért tudta, mert a nyár folyamán ugyanerre a fokozott ellenőrzésre hivatkozva igazoltatták őt, mely intézkedést akkor bepanaszolt a Testületnél. A panaszos azt hangoztatta az intézkedés közben, hogy a strasbourggi Emberi Jogok Európai Bíróságára fogja vinni az ügyet, hogy Magyarországon szűnjenek meg a diszkriminatív intézkedések, és ne igazoltassák a roma lakosságot.

A rendőr ezt követően közölte vele, hogy nincs módjában bárkiről megmondani a származását, ezért a diszkrimináció legcsekélyebb jelenlétét sem vélte felfedezni az intézkedés alapján. Továbbá tájékoztatta a panaszost, hogy a korábban hivatkozott fokozott ellenőrzés a panaszos által említett fokozott ellenőrzésnek a meghosszabbítása.

Ezt követően a rendőr a panaszost EDR WapRio-n körözési nyilvántartásban leellenőrizte, melyben nem szerepelt.

A panaszos a fokozott ellenőrzés kapcsán kérdéssel fordult a rendőrökhöz, hogy kell-e tartani az országba érkező migránsoktól, mivel azt hallani a híradásokban, hogy mindenkit megfognak a határon. Erre a rendőr azt a választ adta, hogy azért kell szűrőtevékenységet folytatni az ország belsejében, mivel a hírekben hallani olyat is, hogy a kerítést átmászva, vagy egy tehervagon alá kapaszkodva próbálnak bejutni az ország területére.

A rendőr megjegyezte, hogy a panaszos az intézkedés során a folyamatos kérdéseivel („azért, mert cigány vagyok?”), illetve kijelentéseivel („a rendőrök csak a cigányokat igazoltatják”) azt a látszatot keltette, hogy azt akarja elérni, hogy az intézkedés során valamilyen diszkriminatív megjegyzés hangozzon el a rendőr részéről. A panaszos sérelmezte, hogy abban az időben csak vele szemben foganatosítottak rendőri intézkedést, amelyre a rendőr azt válaszolta, hogy szakszerűen egy két tagú járőrpáros egyszerre egy személlyel szemben tud biztonságosan intézkedni. Ezt a panaszos nem volt hajlandó megérteni, mivel folyamatosan kimutatott az intézkedésből egy-egy arra járó személyre, és számon kérte a rendőröket, hogy velük szemben miért nem intézkednek.

A panaszossal szembeni intézkedést a rendőrök befejezték, felhívták a panaszos figyelmét a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségre, mely szerint szóban, vagy írásban panaszt tehet a Testületnél, illetve a területileg illetékes Rendőrkapitányságon, továbbá a Készenléti Rendőrségnél és az ORFK-n. Ezt követően a panaszos közölte, hogy panasszal kíván élni, kérte a rendőröket a nevük és jelvéyszámok lediktálására, melynek a rendőr eleget tett. Ezt követően tollat kért, illetve papírt, hogy feljegyezhesse ezeket az adatokat, ezt a kérést azonban a rendőr nem teljesítette, közölte, hogy azokat bármilyen más formában rögzítheti.

2) K. Cs. r. őrmester 2017. december 2-án készült jelentésében járőrtársával megegyező tartalommal számolt be az intézkedésről, ezért ennek a dokumentumnak az ismertetésétől a Testület eltekint.

3) R. Cs. c. r. alezredes 2017. december 5-én készült összefoglaló jelentésében az alábbiak szerint számolt be az intézkedésről. A Testület a korábbiak során ismertetettekhez képest kiegészítő, releváns információk ismertetésére szorítkozik, a dokumentum szövegerinti ismertetésétől eltekint.

Az intézkedésnek azon részével kapcsolatban, mely szerint migránsnak nézték a panaszost, illetőleg roma származása miatt diszkriminálták a rendőrségi álláspont a panaszosi állítás cáfolatát tartalmazza. Az intézkedő rendőrök azt a tájékoztatást adták a panaszosnak, hogy a rendőri intézkedés alapja a fokozott ellenőrzésben foglaltak végrehajtása, melynek célja többek között a jogosulatlanul belföldön tartózkodó személyek kiszűrése. A panaszos visszakérdezett, hogy „Magyarországon hogy lehetnek migránsok?” A híradásokból azt hallani, hogy mindenkit elfognak a határon.” A r. törzsőrmester a kérdésre válaszolva, tájékoztató jelleggel válaszolta azt, hogy a tehervagonok alján kapaszkodva próbálnak bejutni az ország területére. A panaszos bórszínére a rendőrök részéről nem hangozott el megjegyzés, azonban az intézkedés alá vont személy több alkalommal elmondta, hogy azért igazoltatják, mert barna a bőrszíne.

A panaszost az igazoltatás jogalapjával kapcsolatban az Rtv. 29.§ (1) bekezdésében, valamint a 30.§ (1) bekezdésében foglaltakról tájékoztatták.

A panaszos beadványában előadta, hogy az intézkedő rendőrök egy „felülről jövő utasításra” hivatkoztak annak indokaként, hogy roma származású személyeket igazoltatnak. A rendőrségi álláspont szerint ilyen kijelentések semmilyen módon nem hangoztak el. Az igazoltatás során csupán az intézkedés jogalapját közölték, azt nem egészítették ki egyéb tájékoztatással. Mint eligazító parancsnok, a r. alezredes megjegyezte, hogy a rendőröket általános a jog- és szakszerű intézkedések végrehajtására utasítja, semmilyen norma, vagy utasítás nem terjed ki arra, hogy mely személyekkel szemben hajtsanak végre rendőri intézkedést, ilyen utasítás nem létezik.

Az intézkedő r. törzsőrmester meghallgatása során határozottan cáfolta, hogy olyan megjegyzést tett volna, hogy a romák lopnak és analfabéták, valamint, hogy a magyar börtönök többsége velük van tele. A rendőr határozottan kijelentette, hogy semmilyen hasonló megjegyzést nem tett. Megjegyezte továbbá, hogy az intézkedés már alapvetően is konfliktusos volt, ezért egyébként is próbált még inkább nyugodt, és semmiképpen nem provokatív hangnemben kommunikálni.

A rendőrök egybehangzóan nyilatkoztak, hogy az intézkedés során megfelelő hangnemben és bánásmódban részesítették a panaszost, éppen a panaszos volt az, aki próbálta folyamatos provokatív megjegyzéseivel és kérdéseivel a szakszerűen eljáró, nyugodtan kommunikáló rendőröket befolyásolni.

Az alezredes hangsúlyozta, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdésekor jelezte a panaszát, azaz még a tényleges rendőri intézkedés végrehajtása előtt eldöntötte, hogy panaszt fog tenni. Az intézkedés végén „jegyzőkönyvet” kért a helyszínen. Az intézkedő törzsőrmester tájékoztatta, hogy a helyszínen nem tud kiállítani a részére jegyzőkönyvet, mert egyébként ilyen helyszíni jegyzőkönyv nem létezik, de panaszát megteheti szóban, írásban, elektronikusan bármelyik kerületi Rendőrkapitányságon, a Készenléti Rendőrségnél, az ORFK-n, illetőleg a Testületnél. A rendőrök eleget tettek az Rtv. 92.§ (1), (2) bekezdéseiben foglaltaknak, illetve tájékoztatási kötelezettségüknek. A panaszos a tájékoztatást követően elmondta, hogy mindezzel tisztában van, mert korábban már panaszolt meg rendőri intézkedést, illetve tisztában van a jogi kérdésekkel, mert joghallgató az egyetemen.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményét, valamint XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos előadása szerint a * téren péksüteményt fogyasztott a metró felüljáró mellett állva, mikor két rendőr ok nélkül intézkedés alá vonta.

A rendőrségi tájékoztatás szerint 2017. október 27-én 17 óra 15 perc körüli időben vonták intézkedés alá a panaszost. A metrókijáratnál álló, a rendőrök által ismeretlen férfi a rendőri jelenléte látva gyanúsán kezdett el viselkedni. A panaszos többször a rendőrök irányába pillantott, majd látványosan más irányba, majd ismét a rendőrök irányába, azt figyelve, hogy a rendőrök figyelik-e őt, látványos próbálta elkerülni a szemkontaktust. A panaszossal szembeni intézkedés megkezdésekor közölte a rendőr, hogy az intézkedést a 29000/38107-23/2015-2017. ált. számon 2018. január 31-ig az Országos Rendőrfőkapitány által elrendelt fokozott ellenőrzés alapján kezdte meg, melynek célja többek között a jogosulatlanul az ország területén tartózkodó személyek kiszűrése is.

A 29000/38107/2015-2017. ált. számú, fokozott ellenőrzés elrendeléséről szóló határozat alapján Magyarország teljes közigazgatási területére vonatkozóan a fokozott ellenőrzés elrendelésére a jogsértő cselekmények elkövetésének megelőzése, felderítése, illetőleg megszakítása érdekében került sor. A Rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

Az Rtv. 30. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazolathatja. A (2) bekezdés szerint a rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. A (3) bekezdés alapján a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket

lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja. Végül a (4) bekezdés meghatározza, hogy a rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.

A Szolgálati Szabályzat 26. § (1) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.

A (2) bekezdés a fokozott ellenőrzés végrehajtását

a) az ország egész területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató,

b) illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi vagy a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá

c) a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Készenléti Rendőrség parancsnoka vagy a Terrorelhárítási Központ főigazgatója rendelheti el.

A (3) bekezdés előírja, hogy a (2) bekezdésben meghatározottaknak megfelelően az államhatár őrzése (a továbbiakban: határőrizet), a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása érdekében fokozott ellenőrzést rendelhet el az országos rendőrfőkapitány, a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány, a határrendészeti kirendeltség vezetője és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója. A (4) bekezdés szerint pedig a tervezett fokozott ellenőrzést a jogosult vezető előzetesen szükség szerint, az elrendelést pedig a végrehajtását követően szolgálati előljárójának jelenti.

A rendőrségi tájékoztatás alapján megállapítható, hogy az intézkedés nem ok nélkül került foganatosításra. Az igazoltatás oka az volt, hogy a rendőrök észlelték, hogy a panaszos gyanúsán viselkedik, a rendőri jelenletre olyan magatartás tanúsításával reagált, amely miatt a rendőrök úgy ítélték meg, hogy szükséges az igazoltatás foganatosítása.

Mindezekre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos zavart viselkedésének észlelése, és az elrendelt fokozott ellenőrzés kellő jogszabályi felhatalmazást biztosítottak a rendőrségnek arra, hogy a panaszost igazoltatás alá vonják. **A fokozott ellenőrzés miatt foganatosított rendőrségi intézkedés ezért nem sértette a panaszos tisztességes eljárásához fűződő alapvető jogát, hiszen a rendőri intézkedés foganatosítására a fokozott ellenőrzést elrendelő dokumentum biztosította a felhatalmazást, így azt megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre a rendőrség.**

2) A Testület ezt követően az intézkedés diszkriminatív voltát vizsgálta.

A panaszos beadványának tartalma alapján megállapítható, hogy úgy érzi, hogy roma származásából kifolyólag vonták intézkedés alá.

Az intézkedésnek azon részével kapcsolatban, mely szerint a panaszost roma származása miatt diszkriminálták, a rendőrségi álláspont a panaszosi állítás cáfolatát tartalmazza. Az intézkedő rendőrök azt a tájékoztatást adták a panaszosnak, hogy a rendőri intézkedés alapja a fokozott ellenőrzésben foglaltak végrehajtása, melynek célja többek között a jogosulatlanul belföldön tartózkodó személyek kiszűrése. A panaszos bőrszínére a rendőrök részéről nem hangzott el megjegyzés, azonban az intézkedés alá vont személy több alkalommal elmondta, hogy azért igazoltatják, mert barna a bőrszíne. Az intézkedő rendőr megjegyezte, hogy a panaszos az intézkedés során a folyamatos kérdéseivel („azért, mert cigány vagyok?”), illetve kijelentéseivel („a rendőrök csak a cigányokat igazoltatják”) azt a látszatot keltette, hogy azt akarja elérni, hogy az intézkedés során valamilyen diszkriminatív megjegyzés hangozzon el a rendőr részéről.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni tilos, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület ezen a ponton hivatkozik a Rendőri Hivatás Etikai Kódexében szereplő 5. pontra, amely szerint a „rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.”

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a megállapításra jutott, hogy a jelen panasz tárgyává tett intézkedés célja és jogalapja megállapíthatóan megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek, az ügyvel kapcsolatos dokumentumokban, és azok indoklásában semmilyen olyan körülmény, adat, vagy tény nem merült fel, amelyből diszkriminatív intézkedésre lehetett volna következtetni.

Mindezekre tekintettel az intézkedés nem ütközött a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, az egyenlő bánásmód követelménye és a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérültek, mivel nem érte hátrányos megkülönböztetés azáltal, hogy vele szemben kellő jogalap birtokában, származásától függetlenül intézkedést fogantatosítottak.

3) A Testület vizsgálta a panaszos számára a panasztételi lehetőségével kapcsolatban nyújtott tájékoztatást.

A panaszos előadása szerint az intézkedés során jelezte a rendőröknek, hogy panaszt szeretne tenni az intézkedéssel kapcsolatban, és kérte, hogy a helyszínen adjanak neki erre a célra formanyomtatványt, azonban ezt megtagadták.

A rendőrségi álláspont kihangsúlyozta, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdésekor jelezte a panaszát, azaz még a tényleges rendőri intézkedés végrehajtása előtt eldöntötte, hogy panaszt fog tenni. Mikor a panaszossal szembeni intézkedést a rendőrök befejezték, felhívták a panaszos figyelmét a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségre. A panaszos az intézkedés végén „jegyzőkönyvet” kért a helyszínen. Az intézkedő törzsőrmester tájékoztatta, hogy a helyszínen nem tud kiállítani a részére jegyzőkönyvet, mert egyébként ilyen helyszíni jegyzőkönyv nem létezik, de panaszát megteheti szóban, írásban, elektronikusan bármelyik kerületi Rendőrkapitányságon, a Készenléti Rendőrségnél, az ORFK-n, illetőleg a Testületnél. A rendőrségi álláspont szerint a rendőrök eleget tettek az Rtv. 92.§ (1), (2) bekezdéseiben foglaltaknak, illetve tájékoztatási kötelezettségüknek. A panaszos a tájékoztatást követően elmondta, hogy mindezzel tisztában van, mert korábban már panaszolt meg rendőri intézkedést, illetve tisztában van a jogi kérdésekkel, mert joghallgató az egyetemen. Amikor a panaszos közölte, hogy panasszal kíván élni, kérte a rendőröket a nevük és jelvéyszámuk lediktálására, melynek az egyik intézkedő rendőr eleget tett. Ezt követően a panaszos tollat kért, illetve papírt, hogy feljegyezhesse ezeket az adatokat, ezt a kérést azonban a rendőr nem teljesítette, közölte, hogy azokat bármilyen más formában rögzítheti.

Az Rtv. 20.§ (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Szolgálati Szabályzat 5.§ (6) bekezdése szerint a rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését vagy az Rtv. VI. Fejezetében foglalt kényszerítő eszköz alkalmazását követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.

Az Rtv. 92. §(1) bekezdése szerint, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bünt megelőzési és bünt felderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A panaszos, illetőleg az intézkedő rendőrök által előadottak összevetése alapján a Testület kétséget kizáróan megállapította, hogy az intézkedő rendőrök a panaszost tájékoztatták a panasztételi lehetőségéről, a panaszos azt sérelmezte csupán, hogy nem adtak neki a panasz megtételére szolgáló formanyomtatványt. A rendőri intézkedésekkel kapcsolatban igénybe vehető panasz eljárások esetében azonban nem áll fenn formanyomtatvány-kényszer, erre tekintettel az intézkedő rendőröket csupán tájékoztatási kötelezettség terheli azzal kapcsolatban, hogy a panasz megtételére milyen úton, és milyen határidőn belül van lehetőség. Ennek a kötelezettségnek az intézkedő rendőrök eleget tettek, a panaszost nem gátolták meg, vagy akadályozták abban, hogy panasztételi jogával éljen.

Mindezekre tekintettel a panasztételi lehetőséggel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

4) A Testület vizsgálta a rendőri intézkedés során a panaszossal szemben alkalmazott hangnemet és bánásmódot.

A panaszos előadása szerint a rendőrök nem megfelelő hangnemben beszéltek, megjegyzéseket tettek a roma lakosságra, és megalázóan viselkedtek vele.

A rendőrök egybehangzóan azt nyilatkozták, hogy az intézkedés során megfelelő hangnemben és bánásmódban részesítették a panaszost, éppen a panaszos volt az, aki próbálta folyamatos provokatív megjegyzéseivel és kérdéseivel a szakszerűen eljáró, nyugodtan kommunikáló rendőröket befolyásolni. Az intézkedő r. törzsőrmester meghallgatása során határozottan cáfolta, hogy olyan megjegyzést tett volna, hogy a romák lopnak és analfabéták, valamint, hogy a magyar börtönök többsége velük van tele. A rendőr határozottan kijelentette, hogy semmilyen hasonló megjegyzést nem tett. Megjegyezte továbbá, hogy az intézkedés már alapvetően is konfliktusos volt, ezért egyébként is próbált még inkább nyugodt, és semmiképpen nem provokatív hangnemben kommunikálni.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás,

fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület az ügy gondos mérlegelése során megállapította, hogy a panaszosi és a rendőri álláspont között olyan mértékű ellentét feszül a rendőrök által alkalmazott hangnem, és bánásmód tekintetében, amelyet a Testületnek – korlátozott eszköztárára tekintettel – nem állt módjában feloldani. A Testület így nem tudta a helyszíni cselekményeket rekonstruálni, ennek következtében pedig nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőrök által alkalmazott hangnem és bánásmód kérdésében.

Mindezekre tekintettel a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható a hangnem és bánásmód tekintetében.

IV.

A Testület megállapította, hogy a fokozott ellenőrzés miatt foganatosított rendőrségi intézkedés nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, hiszen a rendőri intézkedés foganatosítására a fokozott ellenőrzést elrendelő dokumentum biztosította a felhatalmazást, így azt megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre a rendőrség. Az intézkedés nem ütközött a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, az egyenlő bánásmód követelménye és a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérültek, mivel nem érte hátrányos megkülönböztetés azáltal, hogy vele szemben kellő jogalap birtokában, származásától függetlenül intézkedést foganatosítottak. A panasztételi lehetőséggel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható a hangnem és bánásmód tekintetében.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. január 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET